

ANNALES
UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA
LUBLIN—POLONIA

VOL. XXVI. 14

SECTIO D

1971

Katedra i Klinika Psychiatryczna. Wydział Lekarski. Akademia Medyczna w Lublinie
Kierownik: prof. dr med. Mieczysław Kaczyński
Wojewódzka Przychodnia Chorób Układu Nerwowego w Lublinie
Dyrektor: dr med. Stanisław Bednarski

Natalia POPKOWSKA

**Epidemiologia nerwic w województwie lubelskim ze szczególnym uwzględnieniem
nerwic dzieci i młodzieży**

Эпидемиология неврозов в Люблинском воеводстве с учетом неврозов у детей и молодежи

The Epidemiology of Neuroses in the Lublin Voivodeship, with Particular Regard to the
Neuroses of the Children and Youth

Badania epidemiologiczno-psychiatryczne województwa lubelskiego zainicjował Bednarski (1). Uzyskał on orientacyjne dane dotyczące m. in. nerwic. Wskaźniki zachorowalności na 10000 mieszkańców w 1962 r. wynosiły wg tego autora w powiecie Tomaszów Lubelski 0,6, w mieście Lublinie 11,2, natomiast wskaźniki chorobowości 1,3 oraz 25,1 w tych samych ośrodkach. W pozostałych powiatach wielkość wskaźników kształtowała się odwrotnie proporcjonalnie do odległości od centrów leczniczych. Autor obserwował jednak wyjątki od tej prawidłowości.

Pańków i wsp. (5) podają, że wskaźnik chorobowości z powodu nerwic w 1962 r. na 1000 mieszkańców miasta Krakowa wynosił 7,4 (6,9 dla mężczyzn i 7,9 dla kobiet). Wskaźnik zapadalności na nerwicę w 1962 r. na 1000 mieszkańców Pruszkowa (3,4) wynosił 3,8 a ogólny na wszystkie zaburzenia 7,9. Wskaźniki chorobowości wynoszą odpowiednio dla nerwic 5,2/1000, a ogólny 12,1/1000. Natomiast w 1963 r. wskaźnik zachorowalności na nerwicę wynosił w m. Pruszkowie 2,6/1000, ogólny 5,4/1000, a wskaźnik chorobowości 6,6/1000 (ogólny 13,6/1000). Największą częstość pierwszych zgłoszeń w obu latach odnotowano w m. Pruszkowie między 30 a 49 rokiem życia.

Zakład Statystyki Medycznej m. Łodzi (6) podaje wskaźniki chorobowości nerwic na 10000 mieszkańców miasta Łodzi w 1968 r. ogółem 34,3, a w grupach wieku 0—14 lat: 17,5; 15—17 lat: 11,7; 18—29: 44,6; 30—39: 40,1; 40—49: 51,8; 50—69: 18,5; 70 i więcej lat: 7,3.

Praca nasza miała na celu bliższe określenie zgłaszalności nerwic w województwie lubelskim i stworzenie podstawy porównawczej do podobnych obliczeń w 1970 r. Jednocześnie jest wstępem do badań nerwic dzieci i młodzieży woj. lubelskiego.

METODYKA

Materiał do pracy zebrano w Powiatowych Przychodniach Chorób Psychiczych powiatów województwa lubelskiego, w Wojewódzkiej Przychodni Chorób Układu Nerwowego w Lublinie, w Wojewódzkiej Przychodni Przemysłowej w Lublinie, w Klinice Psychiatrycznej A. M. w Lublinie

i Wojewódzkim Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Lublinie oraz Państwowych Szpitalach dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Radecznicy i Suchowoli.

Podstawę informacji stanowiły historie chorób pacjentów z lat 1965, 1966 i 1967 z rozpoznaniem nerwic, reakcji nerwicowych i neuropatii. Materiał zebrano imiennie, aby każdy chory był w późniejszych ustaleniach liczony w danym roku tylko jeden raz. Informacje dotyczące poszczególnych chorych, notowane na osobnych kartkach zawierały nazwisko, imię, rok urodzenia, adres oraz rozpoznanie.

Uzyskane informacje posegregowano wg płci, grupy wieku i miejsca zamieszkania w mieście powiatowym lub na terenie powiatu (bez wyróżniania wsi, osad i małych miasteczek). Uwzględniono ponadto lata, w których chory zgłosił się do wyżej wymienionych instytucji. Podjęte badania mogły jedynie ustalić zgłaszalność chorych do wszystkich instytucji psychiatrycznych województwa. Zatem wskaźniki rzeczywistego rozpowszechnienia nerwic w województwie lubelskim bez miasta Lublina są wyższe niż uzyskane w pracy.

Porównywano ustalone wskaźniki w poszczególnych latach, obliczane w stosunku do całej ludności zamieszkującej dany teren w danym roku, w przeliczeniu na 10000 mieszkańców. W materiale dotyczącym 1967 r. wskaźniki obliczono ponadto w rozbiciu na grupy wieku: 0–7, 8–13, 14–18 oraz 19–30, 31–40, 41–65, 66–70 i powyżej 70 lat. Przyjęcie tej formy opracowania wynikało z faktu, że spis ludności w latach objętych badaniami uwzględniał wiek tylko w roku 1967. Wartości wskaźników dla całej ludności razem, niezależnie od płci, oraz przeciętne wskaźniki z 3 lat obliczono jako średnie ważone.

WYNIKI BADAŃ

Z porównania wskaźników zgłaszalności nerwic (tab. 1) wynika, że wskaźniki te były we wszystkich wypadkach wyższe w miastach (i to często dwukrotnie) niż w odpowiadających im powiatach. Średni z 3 lat wskaźnik zgłoszeń we wszystkich miastach wynosi 30,7/10000 mieszkańców, a w powiatach — 12,1/10000. Zjawisko to zaznaczyło się szczególnie jaskrawo w Parczewie, Janowie Lubelskim, Krasnymstawie, Lubartowie, Włodawie i Tomaszowie Lubelskim. Stosunkowo najmniejsze różnice obserwowano w Opolu Lubelskim, Bychawie i Chełmie.

Na ogół niezależnie od lat i miejsca zamieszkania istotnie częściej na nerwice chorowały kobiety niż mężczyźni (tab. 1). Średni wskaźnik zgłoszeń z trzech lat objętych badaniami wynosi dla kobiet w całym województwie 19,0/10000, dla mężczyzn 11,7/10000. Istotnie częściej zgłaszały się jednak kobiety mieszkające w miastach powiatowych (średni wskaźnik wynosi 39,1/10000) niż kobiety zamieszkałe na terenach powiatów (tylko 14,6/10000). Analogicznie kształtowały się wskaźniki zgłaszalności mężczyzn, które wynoszą odpowiednio 21,6/10000 i 9,6/10000. Szczególnie duże różnice na korzyść zgłoszeń kobiet wystąpiły w miastach: Radzyń Podlaski, Tomaszów Lubelski, Bełżyce, Lubartów. Stosunkowo mniejsze zróżnicowanie obserwowano w powiecie puławskim, biało podlaskim, krasnostawskim, krańickim i biłgorajskim oraz w miastach: Opole Lubelskie i Świdnik. W Puławach i w powiatach: parczewskim, zamojskim, biłgorajskim i chełmskim różnice między zgłaszalnością kobiet i mężczyzn leżały w granicach błędu. Ponadto w Janowie Lubelskim ponad dwukrotnie częściej zgłaszali się mężczyźni niż kobiety (16,3 wobec 6,6).

Tab. 1. Wskaźniki zgłaszalności nerwic na 10 000 mieszkańców w woj. lubelskim obliczone na całą ludność, w poszczególnych latach

Prevalence indices of neuroses per 10,000 of inhabitants of the Lublin voivodeship in particular years (calculated for the whole population)

Powiat	Płeć	lata			Przeciętnie rocznie
		1965	1966	1967	
	2	3	4	5	6
miasto Bełżyce	K	10,9	95,7	91,6	66,0
	M	7,9	31,3	39,8	26,3
	razem	9,5	64,5	66,8	46,9
powiat	K	14,7	21,8	27,5	21,3
	M	6,6	17,1	14,3	12,7
	razem	10,7	19,5	21,0	17,1
miasto Biała Podlaska	K	13,5	16,0	38,6	22,7
	M	13,8	16,6	17,7	16,0
	razem	13,6	16,2	28,8	19,6
powiat	K	4,4	4,5	12,9	7,2
	M	4,8	5,2	7,1	5,7
	razem	4,6	4,8	10,1	6,5
miasto Biłgoraj	K	89,2	127,2	106,8	107,2
	M	41,6	67,5	48,1	52,0
	razem	67,7	100,1	80,3	82,2
powiat	K	11,5	15,9	16,4	14,6
	M	14,2	13,4	15,3	14,3
	razem	12,8	14,7	15,8	14,5
miasto Bychawa	K	10,3	15,5	20,7	15,5
	M	5,8	11,5	11,7	9,7
	razem	8,8	13,6	16,5	12,8
powiat	K	10,4	12,0	9,5	10,6
	M	4,1	5,9	7,7	5,9
	razem	7,3	9,0	8,6	8,3
miasto Chełm	K	4,6	10,9	12,3	9,2
	M	4,0	5,4	5,2	4,9
	razem	4,3	8,3	9,0	7,2
powiat	K	2,4	4,6	6,6	4,5
	M	3,2	5,5	5,0	4,6
	razem	2,8	5,0	5,8	4,6
miasto Hrubieszów	K	16,7	28,6	46,1	30,4
	M	6,2	27,0	34,2	2,4
	razem	11,7	27,8	40,5	26,6
powiat	K	3,7	4,4	16,3	8,1
	M	5,0	7,1	8,6	6,9
	razem	4,3	5,8	12,5	7,5

1	2	3	4	5	6
miasto Janów Lubelski	K	0,0	10,3	9,7	6,6
	M	16,3	12,1	20,6	16,3
	razem	7,2	11,1	14,5	10,9
powiat	K	5,4	2,5	5,4	4,4
	M	0,5	1,0	1,0	0,9
	razem	3,0	1,8	3,3	2,7
miasto Krasnystaw	K	27,3	39,6	33,9	33,6
	M	16,0	14,1	18,9	16,4
	razem	21,9	27,3	26,7	25,3
powiat	K	9,6	11,0	10,7	8,9
	M	6,9	7,0	4,8	6,2
	razem	8,3	9,1	7,8	7,6
miasto Kraśnik	K	42,5	42,8	36,6	40,6
	K	29,8	18,4	18,8	22,4
	razem	36,1	30,4	27,6	31,4
powiat	K	16,1	14,0	13,0	14,3
	M	10,3	10,7	9,7	10,3
	razem	13,2	12,4	11,5	12,4
miasto Lubartów	K	76,5	97,2	125,8	99,9
	M	32,6	47,2	54,0	44,5
	razem	55,6	73,4	91,7	73,5
powiat	K	19,5	22,6	23,1	21,7
	M	7,5	10,9	8,3	8,9
	razem	13,6	16,9	15,9	15,5
miasto Świdnik	K	16,7	15,4	19,0	17,1
	M	17,9	12,7	15,5	15,3
	razem	17,3	14,0	17,2	16,2
powiat Lublin	K	14,2	20,3	14,7	16,5
	M	11,3	17,7	11,1	13,4
	razem	12,9	19,0	12,9	15,0
miasto Łuków	K	75,5	49,6	54,5	60,0
	M	26,9	22,3	25,7	25,0
	razem	52,8	36,7	41,0	43,6
powiat	K	25,7	27,2	24,2	25,7
	M	14,0	16,8	12,9	14,5
	razem	19,9	22,1	18,6	20,2
miasto Opole Lubelskie	K	11,1	17,4	42,5	23,2
	M	8,4	19,8	45,5	24,2
	razem	9,8	18,6	44,0	23,7
powiat	K	12,3	32,2	32,7	25,8
	M	6,6	20,7	18,4	15,3
	razem	9,5	26,6	25,7	20,6

1	2	3	4	5	6
miasto	K	19,6	54,2	62,0	45,2
Parczew	M	9,5	9,7	28,7	16,0
	razem	14,9	33,3	46,4	31,5
	K	2,9	5,6	12,1	7,0
	M	3,0	9,4	10,3	7,6
powiat	razem	2,9	7,8	11,2	7,3
miasto	K	31,5	39,7	38,8	33,4
Puławy	M	29,7	28,9	32,7	34,0
razem	razem	30,6	34,8	35,8	33,7
	K	15,7	22,2	17,4	18,4
	M	15,7	16,8	16,1	16,2
powiat	razem	15,7	19,5	16,7	17,3
miasto	K	72,4	54,5	38,9	55,3
Radzyń Podlaski	M	24,0	18,4	11,1	17,9
	razem	49,6	37,4	25,8	37,6
	K	26,0	33,5	20,4	26,7
	M	12,1	15,4	9,4	12,3
powiat	razem	19,2	24,6	15,0	19,6
miasto	K	59,6	146,1	135,2	112,9
Tomaszów Lubelski	M	5,5	32,8	42,4	26,8
	razem	33,5	91,4	90,5	71,4
	K	10,1	23,7	29,1	21,0
	M	4,2	9,3	12,7	8,7
powiat	razem	7,2	16,6	21,0	14,9
miasto	K	25,5	70,5	54,3	49,5
Włodawa	M	24,6	54,6	37,1	38,2
	razem	25,1	63,0	46,0	44,1
	K	10,5	16,0	18,3	15,0
	M	5,7	7,4	10,9	7,8
powiat	razem	8,2	11,7	14,7	11,5
miasto	K	18,2	26,8	20,0	21,6
Zamość	M	11,7	17,8	23,4	17,6
	razem	15,1	22,6	21,6	19,7
	K	9,7	6,5	7,1	7,8
	M	6,9	9,1	7,5	7,8
powiat	razem	8,3	7,8	7,3	7,8
całe województwo	miasta	25,9	32,4	34,0	30,7
	powiaty	10,0	13,3	13,2	12,2

Niezależnie od płci w większości miast wskaźnik zgłaszalności wzrastał w badanych latach (tab. 1). Szczególnie wyraźnie zaznaczyła się ta tendencja w Opolu Lub., Parczewie, Tomaszowie Lubelskim, Białej Podlaskiej, Hrubieszowie, Lubartowie, Bełżycach, Biłgoraju, Chełmie, Włodawie. Nieco słabszą dynamikę obserwowano w Puławach i Chełmie Lubelskim. W Łukowie, Zamościu, Biłgoraju i Janowie zmiany wskaźników rocznych nie miały charakteru ciągłego, natomiast w Kraśniku, a zwłaszcza w Radzynie Podlaskim zgłoszenia malały. W ponad połowie powiatów roczne wahania wskaźnika zgłaszalności nerwic miały raczej charakter losowy.

Średni z 3 lat wskaźnik zgłaszalności nerwic dla całego województwa bez miasta Lublina obliczony dla całej ludności w wieku od 0 do pow. 70 lat wynosi 15,5/10000.

Najwyższy łączny wskaźnik zgłoszeń chorych z nerwicami na 10000 ludności z miasta i powiatu, niezależnie od lat (tab. 2) odnotowano w Radzynie Podlaskim, Łukowie, Puławach, Lubartowie, Biłgoraju i Tomaszowie.

Tab. 2. Łączne średnie wskaźniki zgłoszeń chorych z nerwicami na 10 000 mieszkańców w latach 1965—1967 w poszczególnych powiatach
Mean prevalence indices of neuroses per 10,000 of inhabitants in the years 1965—1967, in particular districts

Miasto powiatowe i teren powiatu	Średni wskaźnik	Miasto powiatowe i teren powiatu	Średni wskaźnik
Bełżyce	20,7	pow. Lublin	15,0
Biała Podlaska	9,8	m-to Świdnik	16,1
Biłgoraj	21,8	Łuków	23,8
Bychawa	8,7	Opole Lubelskie	20,9
Chełm	5,3	Parczew	11,3
Hrubieszów	10,0	Puławy	22,7
Janów Lubelski	3,7	Radzyń Podlaski	24,0
Krasnystaw	9,4	Tomaszów Lubelski	21,3
Kraśnik	16,9	Włodawa	15,5
Lubartów	22,6	Zamość	10,6

W zdecydowanej większości przypadków niezależnie od płci istotnie więcej młodzieży w wieku od 0 do 18 lat (tab. 3) zgłaszano spośród mieszkańców miast powiatowych niż z terenów powiatów. Szczególnie duże różnice, bo ponad 5-krotne, stwierdzono w Bełżycach, Hrubieszowie, Parczewie, Włodawie i Zamościu. Tylko w Krasnymstawie zgłaszalność z miasta i powiatu była niemal identyczna, a w Opolu Lub. istotnie więcej zgłoszonych chorych zanotowano w powiecie niż w mieście. Podobnie układały się stosunki w grupie dziewcząt i chłopców, z tym że spośród dziewcząt więcej było zgłoszeń w powiecie bychawskim, janowskim i opolskim.

W miastach najczęściej zgłoszonych dziewcząt i chłopców to dzieci w wieku 8—13 lat. Jedynie w Bełżycach, Białej Podlaskiej, Świdniku, Opolu i Radzynie większość

stanowiła młodzież 14—18-letnia. Grupa dzieci od 0 do 7 lat była wszędzie najmniej licznie reprezentowana, za wyjątkiem Janowa Lubelskiego, Łukowa, Parczewa i Puław. Z terenu powiatów mniej więcej połowa zgłoszeń to dzieci 8—13-letnie i połowa — młodzież 14—18-letnia. Sporadyczna była przewaga grupy 0—7-letniej (pow. bychawski). W powiecie puławskim liczebność wszystkich 3 grup była wyrównana. Jedynie w powiatach: bychawskim, lubelskim i włodawskim najmniej liczne zgłoszenia przypadły na wiek 8—13 lat, a w bełżyckim i janowskim na wiek 14—18 lat.

Powyższe rozważania dotyczyły ustaleń niezależnie od płci. Jeżeli uwzględnimy także płeć i wiek chorych, to układ wskaźników będzie nieco inny. W miastach z reguły najliczniejszą grupę młodzieży stanowili chłopcy w wieku 8—13 lat (z wyjątkiem Opola Lubelskiego i Włodawy), a dwukrotnie mniejszą chłopcy 14—18-letni (Bełżyce, Biała Podlaska, Świdnik, Opole Lubelskie, Radzyń i Włodawa). Tylko w Chełmie zgłaszalność chłopców 0—7 i 8—14-letnich była podobna. Układ najmniej licznej grupy wieku był różny, z tym że częściej stanowili ją chłopcy 0—7 i 8—13-letni niż w wieku 14—18 lat. Zgłoszenia dziewcząt układały się inaczej. Odnotowano mniej więcej równą częstotliwość wszystkich grup wieku, przy czym w ogóle nie było zgłoszeń dziewcząt zamieszkałych w Bychawie, Janowie Lubelskim, Krasnymstawie, Świdniku i Opolu Lubelskim. Na ogół najmniej zgłaszano dziewcząt w wieku 0—7 lat.

Z terenów większości powiatów najliczniej zgłaszani byli chłopcy w wieku 8—13 lat, rzadziej 14—18, a tylko z powiatu włodawskiego od 0—7 lat. Nie zanotowano zgłoszeń chłopców z powiatu janowskiego. Najmniej liczną grupę stanowiły zgłoszenia 0—7-letnich chłopców z powiatów: lubartowskiego, łukowskiego, z puławskiego 14—18-letnich oraz lubelskiego 8—13-letnich. Dziewczęta zgłaszano najczęściej w wieku 14—18 lat, z nielicznych powiatów w wieku 8—13 lat, a z powiatów bychawskiego, puławskiego i radzyńskiego od 0 do 7 lat. W powiecie puławskim nie było różnic między liczebnością grup 0—7 i 14—18 lat, a w powiecie tomaszowskim 8—13 i 14—18 lat. Najmniej licznie reprezentowana była grupa dziewcząt 0—7-letnich lub 8—13-letnich, a 14—18-letnie spotykano tylko w powiatach: bełżyckim, janowskim, chełmskim i radzyńskim.

Zgłaszalność chorych z nerwicami w wieku od 19—40 lat (tab. 4), niezależnie od płci, była większa we wszystkich miastach powiatowych niż na terenie powiatów z wyjątkiem Opola Lubelskiego. Szczególnie duża różnica wystąpiła w Janowie Lubelskim, a nieznaczna w Chełmie. Również w grupie mężczyzn i kobiet (tab. 4) wskaźniki układały się analogicznie, tzn. więcej zgłoszeń było spośród mieszkańców miast niż powiatów. Wyjątek stanowiła Bychawa, gdzie w ogóle zgłoszeń mężczyzn nie odnotowano i powiat opolski, gdzie kobiety zgłaszały się liczniej z terenu. Kobiety i mężczyźni potraktowani łącznie w obu grupach wieku, liczniej lub znacznie liczniej zgłaszali się spośród mieszkańców miast niż powiatów. Wyjątek stanowiła grupa 19—40 lat w powiecie chełmskim i opolskim.

Niezależnie od płci w większości powiatów, zarówno w miastach jak i w terenie, zgłaszalność chorych w wieku 31—40 lat (tab. 4) była większa niż w wieku 19—30

Tab. 3. Wskaźniki zgłaszalności chorych z nerwicą w wieku od 0 do 18 lat na 10 000 mieszkańców w tym wieku w woj. lubelskim w 1967 r.
Prevalence indices of neurotic patients at the age of 0 to 18 per 10,000 of inhabitants of the same age in the Lublin voivodeship, in 1967

Powiaty	Środo- wisko	Wiek chłopców			Wiek dziewcząt			Chłopcy i dziewczęta			0—18 lat		
		0—7	8—13	14—18	0—7	8—13	14—18	0—7	8—13	14—18	Chłopcy	Dziew- częta	Razem
Bełżyce	Miasto Powiat	22,8 4,0	62,5 12,5	86,2 5,2	0,0 8,4	0,0 8,3	69,7 0,0	12,0 6,2	32,6 10,4	77,1 2,7	50,4 7,4	20,5 6,0	35,6 6,7
Biała Podlaska	Miasto Powiat	0,0 0,0	5,6 3,6	22,6 7,4	0,0 0,0	23,2 5,5	29,9 12,6	0,0 0,0	14,2 4,5	26,6 9,9	7,9 3,3	17,6 5,3	12,8 4,3
Biłgoraj	Miasto Powiat	12,3 3,3	127,0 18,3	30,2 27,6	25,7 6,8	50,7 5,7	46,3 10,7	18,8 5,0	90,0 12,2	39,3 19,0	52,2 14,5	40,3 7,4	46,1 11,0
Bychawa	Miasto Powiat	0,0 4,4	38,6 4,2	0,0 0,0	0,0 14,1	0,0 4,2	0,0 11,4	0,0 9,1	19,6 4,2	0,0 5,4	14,1 3,0	0,0 9,6	7,0 6,2
Chełm	Miasto Powiat	4,4 1,4	4,2 7,1	0,0 2,0	0,0 0,0	36,3 4,4	12,2 0,0	2,3 0,7	19,7 5,8	6,4 1,0	2,9 3,7	16,2 1,6	9,5 2,7
Hrubieszów	Miasto Powiat	33,6 3,1	58,5 9,2	11,9 4,8	0,0 1,6	34,4 3,2	37,9 4,5	17,1 2,3	46,4 6,3	24,5 4,7	34,8 5,8	23,8 3,0	29,4 4,4
Janów Lubelski	Miasto Powiat	25,9 0,0	32,3 0,0	0,0 0,0	0,0 3,6	0,0 4,2	0,0 0,0	13,1 1,8	16,2 2,1	0,0 0,0	19,9 0,0	0,0 2,9	9,1 1,4
Krasnystaw	Miasto Powiat	0,0 1,8	12,7 3,3	0,0 2,3	0,0 0,0	0,0 3,5	0,0 2,3	0,0 0,9	6,7 3,4	0,0 2,3	4,4 2,5	0,0 1,9	2,4 2,2
Kraśnik	Miasto Powiat	14,3 3,6	20,6 11,3	6,2 5,3	0,0 1,9	5,5 4,0	7,5 10,7	7,6 2,8	13,3 7,7	6,8 8,0	14,2 6,8	4,0 5,0	9,4 5,9

Lublin	Powiat	3,5	1,7	8,2	3,6	1,8	4,5	3,5	1,7	6,4	4,2	3,2	3,7
Świdnik	Miasto	0,0	6,8	15,9	0,0	0,0	0,0	0,0	3,4	8,4	6,7	0,0	3,5
Lubartów	Miasto	14,0	59,1	26,5	0,0	14,9	15,2	7,0	37,1	21,3	32,6	9,8	21,5
	Powiat	3,7	5,9	2,7	1,9	7,9	5,4	2,8	6,9	4,0	4,2	4,9	4,6
Łuków	Miasto	8,4	69,6	0,0	8,7	0,0	0,0	8,5	35,6	0,0	26,0	3,2	14,6
	Powiat	2,8	7,9	2,3	1,5	6,5	4,7	2,2	7,2	3,5	4,5	4,0	4,3
Opole Lubelskie	Miasto	14,2	0,0	21,6	0,0	0,0	0,0	7,3	0,0	10,1	11,0	0,0	5,4
	Powiat	0,0	3,2	22,1	0,0	0,0	44,2	0,0	1,7	32,6	7,2	11,6	9,3
Parczew	Miasto	20,6	48,5	26,1	21,3	0,0	0,0	21,0	24,0	12,9	31,3	7,8	19,5
	Powiat	0,0	4,4	6,0	0,0	0,0	12,2	0,0	2,2	9,0	3,1	3,3	3,2
Puławy	Miasto	37,7	59,6	9,3	3,8	41,7	8,4	20,7	50,9	8,8	35,2	15,8	25,4
	Powiat	8,7	12,9	5,3	8,8	2,3	8,7	8,7	7,7	6,9	9,2	6,4	7,9
Radzyń Podlaski	Miasto	0,0	6,7	17,2	11,2	0,0	0,0	5,5	3,4	8,4	6,7	4,4	5,6
	Powiat	0,0	8,1	11,4	2,0	0,0	0,0	0,9	4,2	5,7	5,8	0,7	3,4
Tomaszów Lubelski	Miasto	0,0	97,4	11,0	0,0	28,8	0,0	0,0	63,7	6,3	32,6	9,1	21,5
	Powiat	1,6	7,9	7,3	1,6	4,9	5,1	1,6	6,5	6,2	5,4	3,7	4,6
Włodawa	Miasto	0,0	0,0	19,9	0,0	48,2	47,6	0,0	23,2	32,6	7,2	31,2	18,7
	Powiat	3,1	0,0	0,0	3,3	0,0	4,5	1,6	0,0	2,3	0,0	2,4	1,2
Zamość	Miasto	30,3	50,0	11,1	0,0	14,4	16,6	15,2	32,7	13,9	31,8	10,2	21,1
	Powiat	0,0	8,7	4,0	1,5	0,0	4,2	0,7	4,4	4,1	4,2	1,6	3,0

Tab. 4. Wskaźniki zgłaszalności chorych z nerwicą w wieku od 19 do 40 lat na 10 000 mieszkańców w tym wieku w woj. lubelskim w 1967 r.
Prevalence indices of neurotic patients at the age of 19 to 40 per 10,000 of inhabitants of the same age in the Lublin voivodeship, in 1967

Powiaty	Środo- wisko	Wiek mężczyzn		Wiek kobiet		Mężczyźni i kobiety			19—40 lat	
		19—30	31—40	19—30	31—40	19—30	31—40	Mężczyźni	Kobiety	Razem
Bełżyce	Miasto	50,1	58,0	170,6	205,3	115,2	131,2	53,8	185,2	122,63
	Powiat	21,6	12,7	43,1	41,1	31,9	27,1	17,5	42,1	29,6
Biała Podlaska	Miasto	18,7	27,8	24,5	72,7	21,8	49,8	23,3	46,5	35,2
	Powiat	11,2	10,9	15,0	29,6	13,1	20,2	11,0	22,4	16,7
Biłgoraj	Miasto	50,9	26,4	97,7	23,3	79,4	130,6	38,8	150,0	101,5
	Powiat	18,0	24,5	29,6	33,4	23,7	29,0	21,1	31,5	26,3
Bychawa	Miasto	0,0	0,0	28,9	38,9	17,1	18,6	0,0	33,2	17,8
	Powiat	3,7	7,7	0,0	10,8	1,8	9,3	5,6	5,6	5,6
Chełm	Miasto	10,2	7,1	11,4	7,3	10,9	7,2	8,7	9,6	9,2
	Powiat	8,4	4,6	4,3	16,7	6,4	10,7	6,6	10,3	8,5
Hrubieszów	Miasto	9,3	39,5	57,0	51,3	34,8	45,3	24,0	54,5	39,5
	Powiat	10,4	18,0	21,4	26,1	15,8	22,0	14,0	23,6	18,8
Janów Lubelski	Miasto	0,0	27,9	21,8	28,0	12,5	27,9	14,2	24,5	19,8
	Powiat	0,0	3,7	0,0	7,3	0,0	5,5	1,8	3,6	2,7
Krasnystaw	Miasto	22,8	60,3	9,5	59,7	15,6	60,0	41,1	31,8	36,2
	Powiat	2,9	2,9	8,6	17,7	5,8	10,5	2,9	13,3	8,2
Krasnik	Miasto	8,0	42,3	33,8	66,4	20,5	54,1	24,6	49,7	36,8
	Powiat	12,2	12,5	15,7	23,7	13,9	18,1	12,4	19,6	16,0

Lublin	Powiat	9,1	11,2	18,6	24,5	13,8	17,8	10,1	21,2	15,6
Świdnik	Miasto	10,8	17,1	25,1	31,6	17,4	23,6	13,7	28,0	20,2
Lubartów	Miasto	95,2	81,0	157,4	324,8	128,3	202,7	88,6	230,5	161,9
	Powiat	12,3	14,0	28,5	31,6	20,1	22,8	13,1	30,0	21,4
Łuków	Miasto	0,0	18,0	19,1	112,0	10,8	64,1	8,7	56,7	34,3
	Powiat	14,2	23,7	18,6	68,1	16,3	46,4	18,6	43,0	30,7
Opole Lubelskie	Miasto	24,1	33,7	21,3	29,9	22,6	32,1	29,0	24,9	27,0
	Powiat	14,6	29,2	39,3	84,4	26,7	56,8	21,5	61,0	41,1
Parczew	Miasto	20,6	77,7	92,0	149,9	61,5	112,0	50,0	116,2	84,9
	Powiat	13,6	18,0	9,5	36,7	11,6	27,2	15,8	23,3	19,5
Puławy	Miasto	33,2	22,7	32,8	90,3	33,0	53,3	28,8	53,4	40,9
	Powiat	16,0	25,1	19,0	23,9	17,5	24,5	20,2	21,3	20,7
Radzyń Podlaski	Miasto	5,8	17,7	54,7	85,0	32,2	50,8	11,7	68,4	41,0
	Powiat	9,8	14,9	31,0	48,9	20,0	31,8	12,2	39,8	25,8
Tomaszów Lubelski	Miasto	36,4	39,2	106,6	338,7	76,9	211,2	63,9	206,9	140,4
	Powiat	19,1	30,9	43,7	71,4	31,3	51,2	24,8	57,2	40,9
Włodawa	Miasto	18,9	60,5	62,6	40,0	42,8	50,2	39,0	52,7	46,2
	Powiat	14,0	18,6	43,9	28,2	29,2	23,4	16,5	35,7	26,2
Zamość	Miasto	22,1	20,0	10,0	36,1	15,8	28,0	21,1	21,9	21,5
	Powiat	17,4	4,2	2,7	19,5	10,1	12,0	11,0	11,0	11,0

Tab. 5. Wskaźniki zgłaszalności chorych z nerwicą w wieku 41 do pow. 70 lat na 10 000 mieszkańców w tym wieku w woj. lubelskim w 1967 r.
Prevalence indices of neurotic patients at the age of 41 to over 70 per 10,000 of inhabitants of the same age in the Lublin voivodeship, in 1967

Powiaty	Środo-wisko	Wiek mężczyzn				Wiek kobiet				Mężczyźni i kobiety				41 — pow. 70		
		41—65		66—70		41—65		66—70		41—65		66—70		Mężczyźni	Kobiety	Razem
		41—65	pow. 70	66—70	pow. 70	41—65	pow. 70	66—70	pow. 70	41—65	pow. 70	66—70	pow. 70	Mężczyźni	Kobiety	
Bełżyce	Miasto	16,3	0,0	0,0	0,0	83,2	253,2	0,0	0,0	52,4	142,8	0,0	0,0	12,8	84,8	52,1
	Powiat	23,8	0,0	0,0	0,0	40,6	50,7	9,1	0,0	32,7	27,6	5,6	0,0	19,2	36,7	28,7
Biała Podlaska	Miasto	30,3	0,0	0,0	0,0	50,6	135,4	21,1	0,0	41,7	85,7	14,2	0,0	24,4	3,6	40,8
	Powiat	9,7	9,0	0,0	0,0	16,6	14,8	0,0	0,0	13,3	12,2	0,0	0,0	8,3	13,6	11,2
Biłgoraj	Miasto	52,4	151,5	0,0	0,0	184,7	79,3	0,0	0,0	125,9	104,1	0,0	0,0	52,9	146,7	107,4
	Powiat	14,5	0,0	0,0	0,0	17,0	20,1	0,0	0,0	15,9	11,4	0,0	0,0	11,4	14,4	13,0
Bychawa	Miasto	0,0	344,8	188,7	0,0	22,6	298,5	297,0	0,0	12,0	312,5	259,7	0,0	42,3	98,3	73,9
	Powiat	16,9	0,0	0,0	0,0	13,8	0,0	8,3	0,0	15,3	0,0	4,9	0,0	13,5	11,8	12,6
Chełm	Miasto	5,3	0,0	0,0	0,0	12,6	0,0	8,9	0,0	9,4	0,0	5,8	4,2	10,9	8,1	8,1
	Powiat	4,8	7,6	0,0	0,0	9,3	12,6	0,0	0,0	7,2	10,3	0,0	0,0	4,4	8,0	6,4
Hrubieszów	Miasto	50,4	0,0	46,1	0,0	82,2	0,0	0,0	0,0	68,5	0,0	15,8	45,5	61,6	54,9	54,9
	Powiat	7,1	17,7	0,0	0,0	28,8	21,4	3,9	0,0	18,5	19,7	2,3	7,1	24,2	16,3	16,3
Janów Lubelski	Miasto	17,4	178,6	0,0	0,0	0,0	0,0	39,5	0,0	7,7	64,1	29,0	0,0	27,7	9,2	16,5
	Powiat	1,9	0,0	0,0	0,0	11,8	0,0	0,0	0,0	7,1	0,0	0,0	0,0	1,5	8,8	5,5
Krasnystaw	Miasto	13,4	80,6	0,0	0,0	73,0	45,9	26,7	0,0	45,9	58,5	17,4	16,5	63,2	43,0	43,0
	Powiat	8,8	6,2	3,9	0,0	12,6	10,4	2,5	0,0	10,8	8,5	3,1	8,0	10,7	9,4	9,4
Kraśnik	Miasto	21,1	0,0	0,0	0,0	78,3	65,5	0,0	0,0	51,5	41,8	0,0	0,0	17,9	66,4	44,7
	Powiat	13,3	0,0	5,5	0,0	19,0	13,1	0,0	0,0	16,3	7,2	2,2	11,1	15,4	13,4	13,4

Lublin	Powiat	22,0	0,0	5,4	24,5	26,6	0,0	0,0	23,3	14,5	2,2	18,2	20,9	19,6
Świdnik	Miasto	37,8	0,0	0,0	33,5	0,0	0,0	0,0	35,5	0,0	0,0	31,2	24,4	2,7
Lubartów	Miasto	50,8	72,5	0,0	163,0	213,9	92,3	113,1	153,8	64,4	48,0	156,3	110,4	110,4
	Powiat	9,2	19,4	0,0	42,2	7,9	17,9	27,0	13,0	10,7	9,0	35,7	23,6	23,6
Łuków	Miasto	49,0	64,9	0,0	106,5	263,2	59,5	80,5	183,2	41,0	44,7	110,9	82,7	82,7
	Powiat	23,5	0,0	0,0	40,3	7,9	4,5	32,5	4,3	2,6	18,9	32,6	26,3	26,3
Opole Lubelskie	Miasto	31,7	0,0	0,0	60,4	0,0	0,0	46,4	0,0	0,0	0,0	26,5	47,1	37,4
	Powiat	25,9	0,0	9,2	48,2	34,7	0,0	37,6	18,8	3,6	21,7	39,1	31,1	31,1
Parczew	Miasto	0,0	0,0	0,0	83,2	103,1	0,0	45,9	64,1	0,0	0,0	69,8	40,0	40,0
	Powiat	17,9	0,0	0,0	15,3	0,0	8,9	16,5	0,0	5,4	14,0	13,0	13,5	13,5
Puławy	Miasto	40,8	0,0	19,9	62,8	20,5	9,4	53,0	13,4	12,8	35,5	48,8	43,3	43,3
	Powiat	19,7	40,3	6,9	27,4	43,1	0,0	23,8	40,2	2,7	19,9	24,1	22,2	22,2
Radzyń Podlaski	Miasto	21,5	0,0	0,0	52,5	88,0	40,4	38,6	54,2	27,7	17,4	53,3	38,1	38,1
	Powiat	10,8	10,5	13,6	28,8	25,4	9,1	20,5	18,8	10,9	11,1	25,4	19,0	19,0
Tomaszów Lubelski	Miasto	38,0	0,0	0,0	239,2	46,9	0,0	147,4	277,8	0,0	31,9	215,0	136,7	136,7
	Powiat	12,8	8,7	0,0	42,8	6,9	0,0	28,6	7,7	0,0	10,9	32,7	22,7	22,7
Włodawa	Miasto	61,6	322,6	100,0	87,1	232,5	0,0	75,8	270,2	33,3	86,3	82,6	84,2	84,2
	Powiat	18,1	14,2	8,7	24,8	0,0	18,2	21,6	6,7	14,3	16,4	21,4	19,1	19,1
Zamość	Miasto	17,6	0,0	0,0	35,3	0,0	10,9	27,4	0,0	7,2	14,4	28,3	22,4	22,4
	Powiat	7,9	6,8	4,3	10,5	0,0	2,7	9,2	3,0	3,4	7,4	8,4	7,9	7,9

lat. Odwrotnie było tylko w powiecie bełżyckim, Chełmie i powiecie włodawskim. O takim układzie średnich wskaźników zdecydowała zgłaszalność kobiet w wieku 31—40 lat. Jedyne w Biłgoraju, Hrubieszowie, Chełmie oraz w powiecie i mieście Włodawie wyższe były wskaźniki zgłoszeń chorych kobiet w wieku 19—30 lat. Natomiast w grupie mężczyzn przewaga zgłoszeń chorych w wieku 19—30 lat wystąpiła w powiecie bełżyckim, Biłgoraju, powiecie i mieście Zamościu. Również rozpatrując wiek i płeć stwierdza się liczniejsze zgłoszenia spośród mieszkańców miast niż powiatów, z tym że u kobiet jest to bardzo wyraźna prawidłowość, bo układ odwrotny występuje tylko w powiecie opolskim w przedziale wieku 19—30 lat, a w przedziale 31—40 lat w powiecie chełmskim i biłgorajskim. W obu grupach wieku mężczyźni zamieszkali w powiecie bychawskim i łukowskim zgłaszali się częściej niż zamieszkali w miastach. Analogiczną prawidłowość odnotowano też w grupach wieku 19—30 lat w powiatach: hrubieszowskim, kraśnickim i radzyńskim, a 31—40 lat w puławskim. Ponadto nie zgłaszali się pacjenci w wieku 19—30 lat spośród mieszkańców powiatu i miasta Janów Lubelski.

I chorzy mężczyźni, i chore kobiety w wieku 41 i pow. 70 lat (tab. 5) we wszystkich wypadkach rekrutowali się liczniej spośród mieszkańców miast powiatowych niż z terenu powiatów. Szczególnie duże różnice zaznaczyły się w Biłgoraju, Bychawie i Tomaszowie Lubelskim. Wyższe wskaźniki zgłoszeń mieszkańców terenów powiatów wystąpiły jedynie w grupie mężczyzn: w powiecie bełżyckim i parczewskim, a bardzo zbliżone w powiecie i mieście Chełmie. Również zaznaczył się wyższy wskaźnik zgłoszeń w powiecie bialsko podlaskim w grupie kobiet. We wszystkich miastach oprócz Białej Podl. i Świdnika wyższe wskaźniki zgłoszeń miały kobiety. Tak samo było też w powiatach, z wyjątkiem bychawskiego i parczewskiego.

Niezależnie od płci w większości miast powiatowych najliczniej zgłaszali się chorzy w wieku 66—70 lat, lub w wieku 41—65 lat. Najniższym wskaźnikiem odznaczyła się populacja w wieku powyżej 70 lat. Nie odnotowano zgłoszeń chorych w tym wieku z Bełżyc, Biłgoraja, Kraśnika, Opola Lub. i Tomaszowa, a w wieku 66—70 lat z Chełma, Hrubieszowa, Opola Lubelskiego i Zamościa. Spośród mieszkańców terenów powiatów najwięcej pomocy specjalistycznej potrzebowali chorzy w wieku 41—65 lat. Najmniej zaś nerwic rozpoznano u chorych w wieku powyżej 70 lat (z wyjątkiem powiatu bychawskiego, parczewskiego i włodawskiego). Tylko w powiecie puławskim dominowali chorzy w wieku 66—70 lat, a w pow. hrubieszowskim liczebność chorych 41—65 i 66—70-letnich nie różniła się znamienne.

Na ogół we wszystkich grupach wieku zgłaszało się więcej chorych spośród mieszkańców miast powiatowych niż z terenów powiatów. Odwrotny układ wystąpił tylko w grupie 66—70 lat w Chełmie, Hrubieszowie, Opolu Lubelskim, Puławach i Zamościu, a w grupie pow. 70 lat w Bełżycach, Kraśniku, Opolu Lubelskim i Parczewie. Ponadto wskaźniki zgłoszeń z powiatu i miasta nie różniły się istotnie w grupie 41—65 lat w Bychawie i Janowie Lubelskim.

Kobiety w wieku 41—65 lat najliczniej zgłaszały się w miastach: Biłgoraj, Chełm, Hrubieszów, Krasnystaw, Kraśnik, Świdnik, Opole Lubelskie, Puławy, Tomaszów

Lub., Zamość, a w wieku 66—70 lat w Bełżycach, Białej Podlaskiej, Łukowie, Lubarowie, Parczewie, Radzynie Podlaskim i Włodawie. Grupa chorych ponad 70-letnich dominowała jedynie w Janowie Lub. Najmniej chorych na nerwice kobiet leczyło się po 70 roku życia. W większości, bo w 12 powiatach, najliczniejsza była grupa chorych kobiet w wieku 41—65 lat, a w 6 powiatach w wieku 66—70 lat. Najmniej chorych kobiet zamieszkujących tereny powiatów liczyło ponad 70 lat.

Istotnie wyższe wskaźniki znamionują zgłaszalność kobiet we wszystkich grupach wieku zamieszkujących większość miast powiatowych w porównaniu z mieszkańcami odpowiadających powiatów.

Spośród mieszkańców miast zgłaszający się chorzy mężczyźni byli najczęściej w wieku 41—65 lat, rzadziej 66—70. Najmniej było na ogół chorych najstarszych. Analogiczny układ charakteryzował chorych zamieszkujących tereny powiatów.

Tab. 6. Wskaźniki zgłaszalności nerwic w całym województwie obliczone na 10 000 mieszkańców w 1967 r. w poszczególnych grupach wieku

Prevalence indices of neuroses calculated per 10,000 of inhabitants of the whole voivodeship in 1967, in age groups

Grupy wiekowe	miasta powiatowe			tereny powiatów			całe województwo		
	Mężczyźni	Kobiety	Razem	Mężczyźni	Kobiety	Razem	Mężczyźni	Kobiety	Razem
0—7	13,4	3,3	8,5	2,3	2,6	2,5	4,4	2,7	3,6
8—13	33,9	17,9	26,1	7,2	3,6	5,4	12,0	6,2	9,1
14—18	12,5	13,7	13,1	6,5	6,7	6,6	7,8	8,2	8,0
0—18	19,9	11,4	15,7	5,2	4,1	4,6	8,0	5,5	6,8
19—40	25,5	59,2	42,6	13,3	26,3	19,8	15,9	33,7	25,0
41—65	27,9	68,0	50,0	11,6	24,1	18,2	13,9	30,9	23,0
66—pow. 70	16,8	41,9	33,1	5,0	7,6	6,5	6,5	12,7	10,5
19—pow. 70	25,6	60,1	44,2	11,6	22,6	17,4	14,1	29,6	22,3
0—pow. 70	23,3	42,6	33,4	9,2	16,2	12,8	11,8	21,2	16,6

Przeciętnie w całym województwie bez miasta Lublina w 1967 r. (tab. 6), w grupie dzieci i młodzieży do lat 18 częściej potrzebowali pomocy specjalistycznej chłopcy zarówno z miast powiatowych, jak i z terenów powiatów. Najliczniejszą grupę stanowili tu chłopcy w wieku 8—13 lat. Dziewczęta stanowiły mniej liczną grupę zgłaszanych zarówno w miastach, jak i w powiatach i częściej potrzebowwały pomocy psychiatrycznej w wieku 14—18 lat.

Najmniej liczna była grupa dzieci 0—7-letnich zarówno z miast, jak i powiatów. Ponad trzykrotnie wyższe były wskaźniki zgłaszalności dla dzieci i młodzieży z miast niż z terenu powiatów. W grupie wieku 19—40 lat dwukrotnie częstsze były zgłoszenia kobiet niż zgłoszenia mężczyzn z terenu powiatów i ponad dwukrotnie częstsze

z miast. Również wskaźniki z miast, niezależnie od płci, były dwukrotnie wyższe niż z terenu powiatów. Również w grupie wieku 41—65 lat zgłoszenia kobiet, zarówno z terenu powiatów jak i miast powiatowych, były ponad dwukrotnie liczniejsze niż mężczyzn i ponad dwukrotnie więcej zgłaszało się chorych zamieszkałych w miastach niż w powiatach. W grupie wieku 66—pow. 70 lat również dwukrotnie częściej potrzebowały pomocy psychiatrycznej kobiety, ale na tę przewagę składały się zgłoszenia mieszkanki miast, gdyż wskaźniki zgłoszeń mężczyzn i kobiet zamieszkałych w powiatach nie różniły się od siebie istotnie. W tej grupie wieku ponad pięciokrotnie częściej udzielano pomocy mieszkańcom miast.

Porównując wszystkie grupy wieku widać, że ponad trzykrotnie więcej zgłasza się dorosłych chorych z nerwicami (22,3/10000) niż dzieci i młodzieży (6,8/10000). Najliczniejszą grupę stanowią pacjenci w wieku 19—40 lat i 41—65 lat. W grupie dorosłych chorych ponad dwukrotnie liczniejsze są kobiety niż mężczyźni.

OMÓWIENIE

W badaniach nad rozpowszechnieniem nerwic w woj. lubelskim zainicjowano badania zgłaszalności psychiatrycznej u dzieci i młodzieży, które wiążą się z problemami profilaktyki (2). Wskaźniki obliczone w pracy w poszczególnych grupach wieku bliżej określają chorobowość niż w przeliczeniu na całą ludność, np. w grupach wieku 19—40 lat wskaźnik zgłaszalności nerwic wynosi 25,0/10000 w całym województwie, a w tym samym czasie obliczony na całą ludność 16,6/10000.

Uzyskany średni z trzech lat wskaźnik zgłoszeń nerwic w miastach powiatowych 30,7/10000 zbliża się do wskaźnika podanego dla mieszkańców miasta Łodzi 34,3/10000. Zbliżone wyniki uzyskano też w poszczególnych grupach wieku młodzieży 14—18-letniej: 12,5/10000 w miastach powiatowych Lubelszczyzny i 11,7/10000 dla 15—17-letniej młodzieży miasta Łodzi. Również najwyższą zgłaszalność zanotowano w tym samym przedziale wieku dorosłych chorych w mieście Łodzi i miastach Lubelszczyzny i dotyczy to wieku 19—40 lat, a więc okresu największego zaangażowania zawodowego. Podobnie jak w mieście Łodzi obserwowano malejącą zgłaszalność chorych nerwicowych w późniejszych latach życia.

Wnioski

1. Na terenie województwa lubelskiego (bez miasta Lublina) w latach 1965-1967 zgłosiło się 7862 chorych, u których rozpoznano neuropatię, nerwice i reakcje nerwicowe. W badanym trzyletnim okresie zgłaszalność chorych wyraźnie wzrastała w miastach powiatowych (25,9; 32,4; 34,0 na 10000), podczas gdy w powiatach wahania tego wskaźnika miały raczej charakter losowy (10,0; 13,3 i 13,2 na 10000). Średni wskaźnik z 3 lat wynosił 15,5 na 10000.

2. We wszystkich latach objętych badaniami zanotowano wskaźniki zgłaszalności z powodu nerwic często dwukrotnie wyższe w miastach niż w odpowiadających

im powiatach, zarówno u mężczyzn jak i kobiet, niezależnie od wieku. Średni z 3 lat wskaźnik dla wszystkich miast powiatowych woj. lubelskiego wynosi 30,7, a dla powiatów 12,2 na 10000 mieszkańców. Najwyższe średnie z 3 lat łącznie (miasto powiatowe + powiat) wskaźniki zgłoszeń zanotowano w Radzynie Podlaskim, Łukowie, Puławach, Lubartowie, Biłgoraju i Tomaszowie Lubelskim. W powiatach tych wskaźnik wynosił ponad 21 na 10000 mieszkańców.

3. Zarówno na terenie miast, jak i powiatów do 13 r. ż. wskaźniki zgłaszalności są wyższe u chłopców aniżeli u dziewcząt: do lat 7—4,4 wobec 2,7, od 8 do 13 lat 12,0 wobec 6,2. W wieku 14—18 lat są niemal równe: 7,8 wobec 8,2, a u dorosłych niemal dwukrotnie niższe u mężczyzn niż u kobiet: 14,1 wobec 29,6 na 10000.

4. Niezależnie od płci i miejsca zamieszkania najwyższe wskaźniki występują w wieku 19—65 lat: ponad 40 w miastach powiatowych ponad 18 w powiatach i ponad 20 dla całego województwa. Wskaźnik zgłaszalności w wieku powyżej 65 lat był ponad dwukrotnie niższy (10,5), jak w wieku 19—65 lat (24,0), a u dzieci i młodzieży najniższy, średnio 6,8 na 10000, a w grupie 0—7 lat zaledwie 3,6 na 10000.

5. Najwyższe wskaźniki zgłoszeń wśród dorosłych chorych na nerwice przypadają na wiek 19—40 lat, nieco niższe na wiek 41—65 lat, a znacznie niższe 66—pow. 70. Wskaźniki te wynoszą odpowiednio 25,0; 23,0; 10,5; na 10000 zarówno w miastach jak i w powiatach.

6. Wskaźnik zgłoszeń chorej na nerwice młodzieży do lat 18 jest ponad trzykrotnie niższy aniżeli dorosłych (6,8 wobec 22,3 na 10000).

7. Wskaźniki zgłaszalności z miast w porównaniu ze wskaźnikami zgłaszalności z powiatów są ponad trzykrotnie wyższe u dzieci i młodzieży (15,7 wobec 4,6 na 10000), a ponad 2,5 krotnie wyższe wśród dorosłych (44,2 wobec 17,4 na 10000).

Uwaga: wnioski od 3 do 7 wyciągnięte są na podstawie danych dotyczących r. 1967.

PIŚMIENNICTWO

1. Bednarski S.: Rozmieszczenie chorób i zaburzeń psychicznych w woj. lubelskim. Pamiętnik XVIII Nauk. Zjazdu Psych. Pol. w Lublinie, PZWL 1965, Warszawa.
2. Dziduszko T.: Pol. Tyg. Lek., 25, 447—452, 1970.
3. Kopicz-Kamińska E., Gerard K., Łabudzka I.: Neurol. Neurochir. Psych. Pol., 15, 263—268, 1965.
4. Kopicz-Kamińska E., Gerard K., Łabudzka I.: Neurol. Neurochir. Psych. Pol. 16, 927—933, 1966.
5. Pańków T., Płużek Z., Spett K., Winid B.: Nasilenie zaburzeń psychicznych w Krakowie w roku 1962. Pamiętnik XVIII Nauk. Zjazdu Psych. Pol. w Lublinie, PZWL, 1965, Warszawa.
6. Zakład Statystyki Medycznej m. Łodzi: Choroby psychiczne na terenie m. Łodzi w 1968 r. Łódź 1969.

РЕЗЮМЕ

Собраны данные о больных неврозом, лечившихся во всех амбулаториях и психиатрических отделениях Люблинского воеводства в 1965—1967 гг., и составлена центральная картотека. Подсчитаны и сравнены показатели заболеваемости на 10 000 жителей в отдельные годы с учетом пола и места жительства: в повятовом городе или в повяте. Кроме того, в данных с 1967 г. определены и проанализированы показатели в отдельных возрастных группах детей и молодежи, а также взрослых больных.

Установлено, что в 1965—1967 гг. обращаемость больных возросла. В эти годы показатели обращаемости неврозов среди жителей городов были в 2 раза больше, чем среди сельских жителей. Кроме того, заболеваемость среди женщин была значительно выше, чем среди мужчин. Самая высокая заболеваемость приходится на возраст 19—40 и 41—65 лет.

Установлено, что обращаемость среди детей и молодежи из городов в 3 раза больше, чем из деревень. Самые высокие показатели обращаемости у детей приходятся, вообще, на 8—13 лет и в этой группе мальчиков в 2 раза больше, чем девочек (независимо от места жительства).

SUMMARY

The author collected some data of neurotic patients who had been treated in all the clinics and mental hospitals of the Lublin voivodeship in the years 1965, 1966 and 1967. Then she made a central register, calculated and compared the prevalence indices per 10,000 of inhabitants, taking into account the patients' sex and place of residence in a district town or in a district area. Moreover, in the material concerning the year 1967, she defined and analysed the indices in each age group of the children and youth, and adult patients as well.

It was found that the neurotic prevalence increased in the years 1965, 1966 and 1967, and its indices were two times higher among town inhabitants in comparison with the district population. Besides, significantly greater morbidity was stated in female than in male patients. The greatest morbidity occurred at the age 19 to 40 and 41 to 65.

Three times as high prevalence was observed among the children and youth from towns in comparison with those from the district area. The highest prevalence indices usually occurred at the age of 8 to 13 and this group comprised twice as many neurotic boys as girls coming both from towns and districts.